obelisk

Wanneer plagen pijn gaat doen…

Preventie en bestrijden van pesten op de werkvloer

Mieke Mievis

Inhoud

Deel 1 • Algemeen kader rond pesten

Deel 2 • Hoe pesten curatief aanpakken?

- Vanuit wettelijk standpunt
- Vanuit intermenselijk standpunt

Deel 3 • Hoe pesten preventief aanpakken?

Deel 1: Algemeen kader rond pesten

- Wat is het verschil tussen plagen en pesten?
- Vier domeinen van pesterijen
- Wie is de pester?
- Wie is de gepeste?
- Wat zijn de gevolgen?
- Hoe begin het pesten meestal?

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

- Pesten > Plagen
- Pesten= bewust dwarsbomen en schaden

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

- Pesten heeft tot doel
  - de persoonlijkheid, de waardigheid of de fysieke of psychische integriteit van een persoon aan te tasten
  - de baan van het slachtoffer in gevaar te brengen
  - een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende sfeer te creëren

Pesterijen op vier verschillende domeinen

- Verbaal
- Non-verbale gedragingen
- Fysiek
- Seksueel

Wie is de pester?

- ***Individu:*** collega, baas, werkgever, klant,…

→***Seriepesten***: één enkel individu die de ene werknemer na de andere pest en ze vernietigt (sociopaat).

Wie is de pester?

- ***Individu:***
  - ***Bruller***
  - ***Betweter/criticus***
  - ***Tweegezichtenmens***
  - ***Boycotter***

Wie is de pester?

- ***Meerdere mensen samen: duo of groep***
- ***Het werk zelf***: wanneer de werkgever de werknemers ongestraft kan misbruiken

Wie is de pester?

- ***Onbekend: Cyberpesten***

Wie is de gepeste?

- Verkeerde plaats op het verkeerde moment.
- Goed in de job, vaak zelfs zeer goed.
- Een reeks duidelijke morele waarden
- Populair bij mensen

© Can Stock Photo

Wie is de gepeste?

- Een sterk gevoel van integriteit.
- Ten minste 1 zwakheid die de pester kan uitbuiten.
- Weigert zich te voegen bij een gevestigde groep
- Onafhankelijk in denken of daden.
- Te oud en/of te duur
  (meestal beide).

Wat zijn de gevolgen voor de gepeste?

- Stressreacties:
  - Angstaanvallen
  - Onrust
  - Slapeloosheid
  - Huilen
  - Tics
  - Laag zelfbeeld
  - …

- Verregaande gevolgen:
  - Prikkelbare darm
  - Trauma
  - CVS
  - …

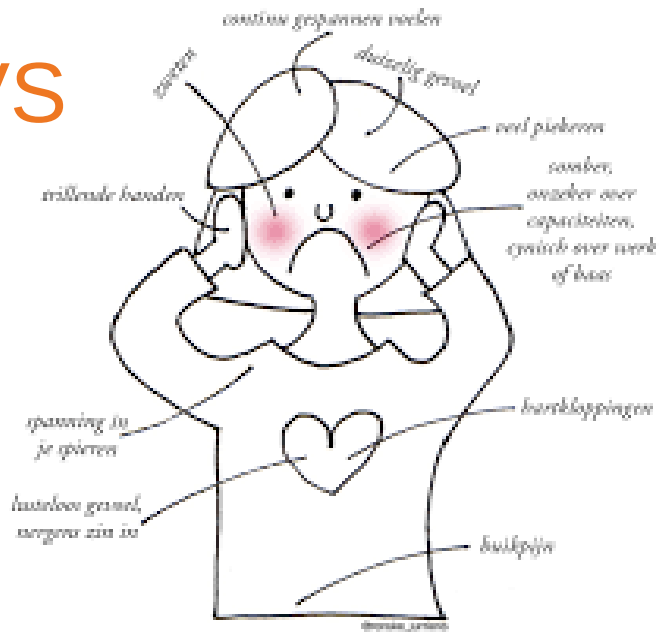

Wat zijn de gevolgen voor de gepeste ?

- Het lichaam reageert al vooraf
  - bv. zondag al in stress voor maandag
- Oppassen voor de valstrik!

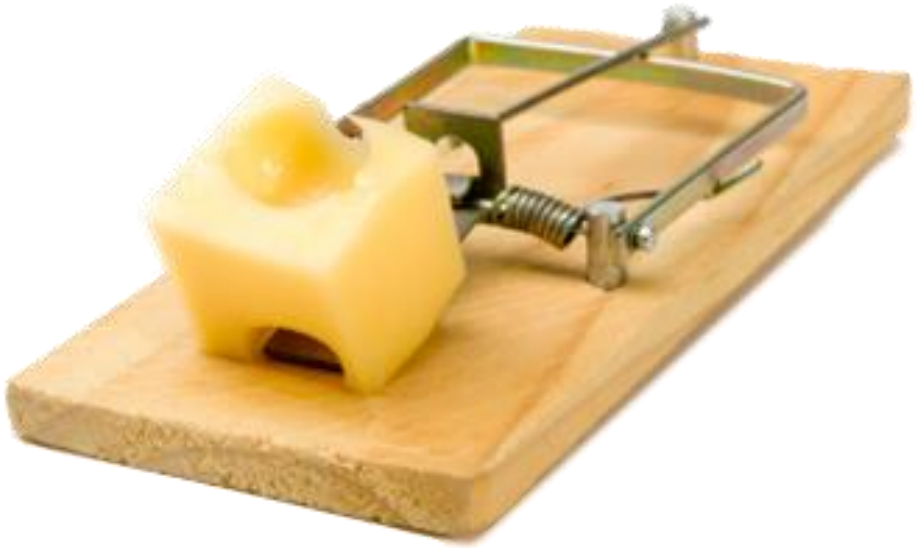

Hoe begint pesten?

Belangrijk
Jijzelf bent vaak niet diegene die pesten ‘uitlokt’

Hoe begint pesten?

- De vorige ‘gepeste’ gaat weg.
- Je daden accentueren de incompetentie van de pester
- Andere collega’s hebben je graag.
- Je weigert deel te nemen aan een initiatief (of een bevel op te volgen) dat duidelijk ingaat tegen regels, procedures of dat gewoon illegaal is.
- Je komt op voor iemand die gepest wordt.

Hoe begint pesten?

- Je bent de klokkenluider/bellenman.
- Je valt ziek of geraakt gewond.
- Je maakt promotie.
- Je krijgt erkenning voor je werk door het behalen van een prijs of een publieke erkenning.

Wat kan de werkgever doen?

– Juridisch

- Wet van 16 juni 2007
  psychosociale belasting veroorzaakt door het werk: uitgebreid met pesten
- Wet van 10 april 2014
  voegt hieraan een preventief luik

Wat kan de werkgever doen?

– Intermenselijk

The no asshole rule!!

Wat kan de werkgever doen?

– Intermenselijk

- Kijk niet weg!
- Meld het bij de preventieadviseur
- Preventiebeleid volgen

Wat kan de werkgever doen?

– Intermenselijk

- Pester aanspreken en gevolgen uitleggen
- Documenteren voor evaluatiegesprek
- Gepeste ondersteunen
- **Geen gesprek met twee!**

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

Als werknemer ben je beschermd!
Je kan niet ontslaan worden en bent beschermd tot drie maanden na de uitspraak.

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

Er bestaan drie mogelijkheden:

1. Interne procedure
2. Procedure via toezichtsambtenaren
3. Procedure voor het rechtscollege

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

1. Interne procedure
   - Contact preventieadviseur (PA) of vertrouwenspersoon
   - Binnen 8 dagen gehoord & informatie ontvangen
   - **Informele oplossing**: verzoeningsprocedure begeleid door PA

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

1. Interne procedure

- **Formele oplossing:**
  Als verzoeningsprocedure niet lukt
  → klacht neerleggen bij PA
- **Klacht** =
  → verzoek einde te maken aan de feiten
  → een beschrijving van de feiten
  → data
  → naam van pester

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

1. Interne procedure
   - PA verwittigt de werkgever
   - PA onderzoekt klacht: 3 maanden
   - PA geeft werkgever verslag met maatregelen

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

2. Procedure via toezichtsambtenaren

- Als maatregelen niet lukken of werkgever niets doet
- PA verwittigt de Inspectie
  Toezicht op het welzijn op het werk
- Dezelfde maatregelen doorvoeren of andere voorstellen

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

3. Procedure voor het rechtscollege

- Bij mislukking kan slachtoffer of toezichtsambtenaar een klacht neerleggen bij **arbeidsauditeur**
  = openbaar ministerie bij de arbeidsrechtbank

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

3. Procedure voor het rechtscollege
   - Arbeidsauditeur onderzoekt of het opportuun & noodzakelijk is om naar correctionele rechtbank te gaan

Wat kan de gepeste doen? - juridisch

3. Procedure voor het rechtscollege

- **Gevolg**
  → Gerechterlijk bevel van de rechter t.o.v. dader om de daden te stoppen
  → Voorlopige maatregelen voor werkgever
  → Schadevergoeding

Wat kan de gepeste doen? - intermenselijk

Basisregel

Als er geen muis is, is er ook geen kat!

Wat kan de gepeste doen? - intermenselijk

1. Overleven
   - Negatieve gevoelens verminderen
   - Situatie begrijpen
   - Zelf de schuld opnemen (omgekeerde psy)

BE A DUCK!

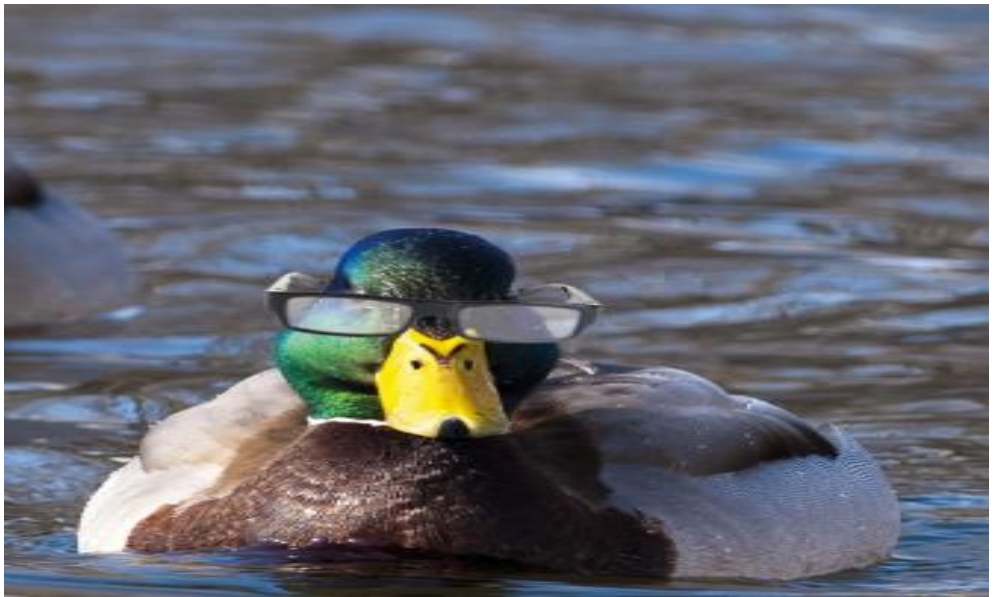

Wat kan de gepeste doen? - intermenselijk

2. Persoonlijke handelingen
   - Inschikkelijk handelen
   - Zelfverzekerd handelen (zeker in het begin)
   - Agressief gedrag (wraak)

Wat kan de gepeste doen? - intermenselijk

- **Reactief pesten** of **wraak**

Wat kan de gepeste doen? - intermenselijk

3. Hulp zoeken
   - Op zoek naar begrip, bescherming & solidariteit
   - Professionele hulp

Hoe omgaan met pesten?

1. Trek grenzen:

   plagen kan pijn doen!

Hoe omgaan met pesten?

2. Praat erover

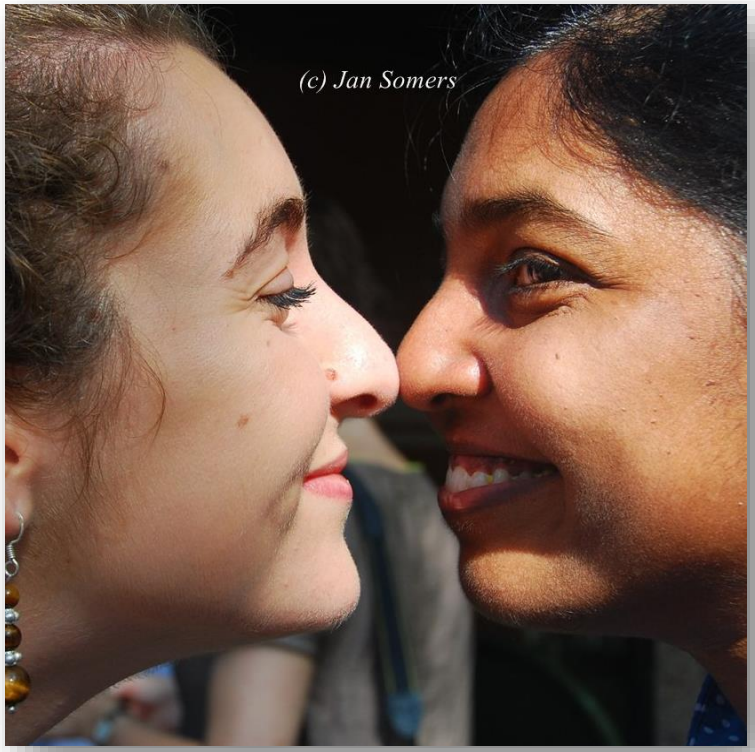

Hoe omgaan met pesten?

3. De andere is de zwakste, jij bent de sterke

Hoe omgaan met pesten?

4. Reken op vrienden

Hoe omgaan met pesten?

5. Durf hulp vragen

Hoe omgaan met pesten?

6. Neem geen wraak

Hoe omgaan met pesten?

7. Neem geen ontslag

Hoe omgaan met pesten?

8. Kies voor jezelf!

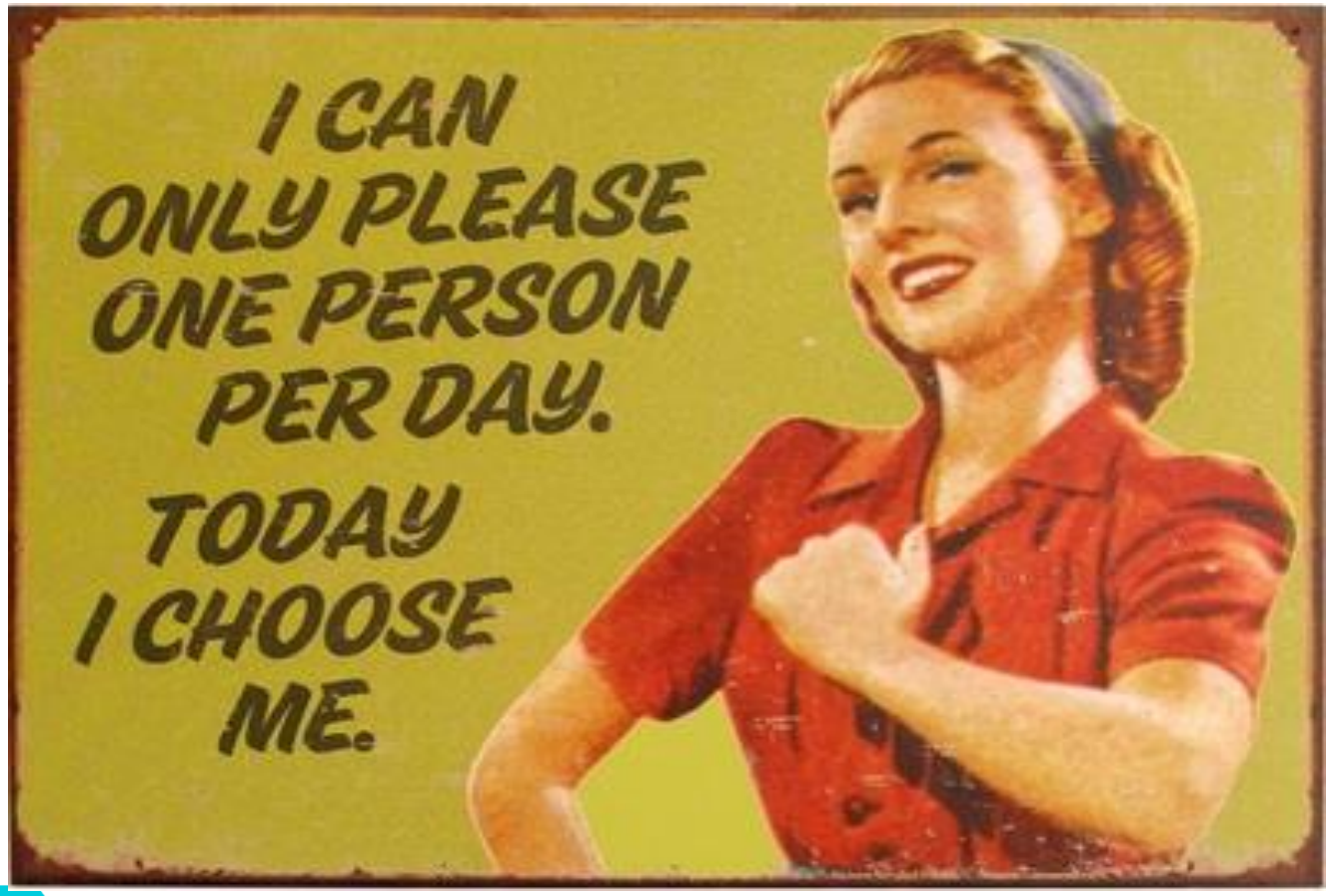

Inhoud

Deel 1 • Algemeen kader rond pesten

Deel 2 • Hoe pesten curatief aanpakken?

- Vanuit wettelijk standpunt
- Vanuit intermenselijk standpunt

Deel 3 • Hoe pesten preventief aanpakken?

Wat kan de werkgever doen?

Pesten wordt vaak veroorzaakt op organisatieniveau door

- Te veel werkstress
- Ontbreken van interne regels over gedrag en werkmethode

Wat kan de werkgever doen?

Pesten wordt vaak veroorzaakt op organisatieniveau door:

- Zwakke leiding
  - Slechte communicatie
  - Gebrek aan waardering en erkenning
  - Niet delegeren

Wat kan de werkgever doen?

Wet april 2014

“De werkgever moet in zijn algemeen preventiebeleid inzake psychosociale belasting veroorzaakt door het werk, maatregelen opnemen die gericht zijn op het bestrijden van geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk. De nadruk wordt gelegd op de risico-analyse van de psychosociale aspecten van de arbeid”

Wat kan de werkgever doen?

Wet april 2014

Het nemen van materiële en organisatorische maatregelen om situaties te vermijden die pestgedrag kunnen uitlokken.

Verder moet de schade van eventueel pestgedrag beperkt worden.

Wat kan de werkgever doen?

Wet april 2014

- Preventieadviseur aanstellen
- Procedure voor het slachtoffer
- Informeren van alle werknemers over de taak van de preventieadviseur

Wat kan de werkgever doen?

Wet april 2014

- Hiërarchie verplichten aan preventie te doen
- Info en vorming van de werknemers
- Begeleiding slachtoffer (register)

Wat kan de werkgever doen?

1. Pestbox

Wat kan de werkgever doen?

2. Ga op zoek naar het onderliggend probleem

Wat kan de werkgever doen?

3. Investeer in teams

Wat kan de werkgever doen?

4. Zorg voor de juiste leidinggevende

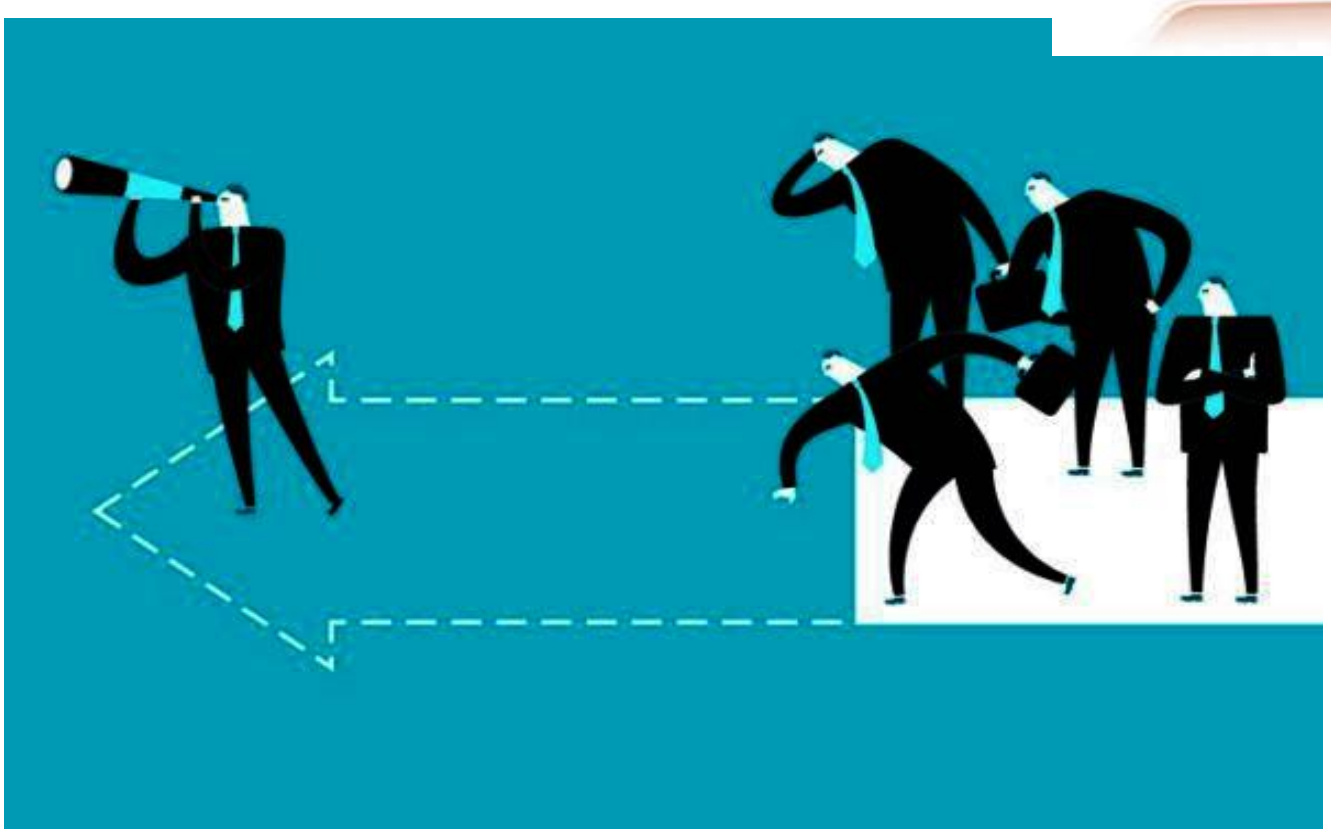

Wat kan de werkgever doen?

5. Beheers de werkdruk

Wat kan de werkgever doen?

6. Duidelijke en heldere daden

DON'T TALK,
JUST ACT.
DON'T SAY,
JUST SHOW.
DON'T PROMISE,
JUST PROVE.

Wat kan de werkgever doen?

7. Hou het thema aanwezig en herhaal

Wat kan de collega doen?

1. Bied een luisterend oor

Wat kan de collega doen?

2. Zoek samen naar oplossingen

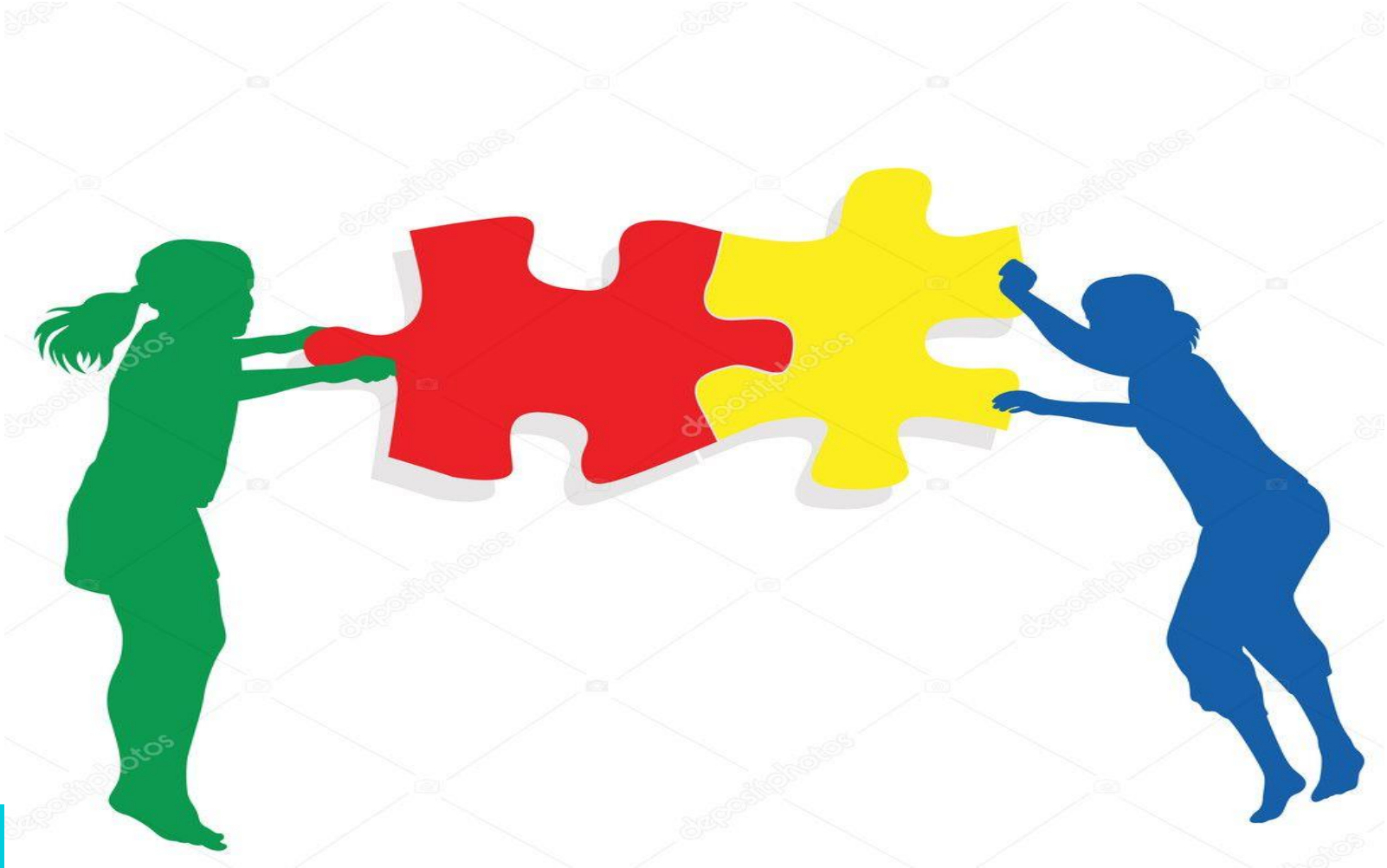

Wat kan de collega doen?

3. Speel geen tussenpersoon

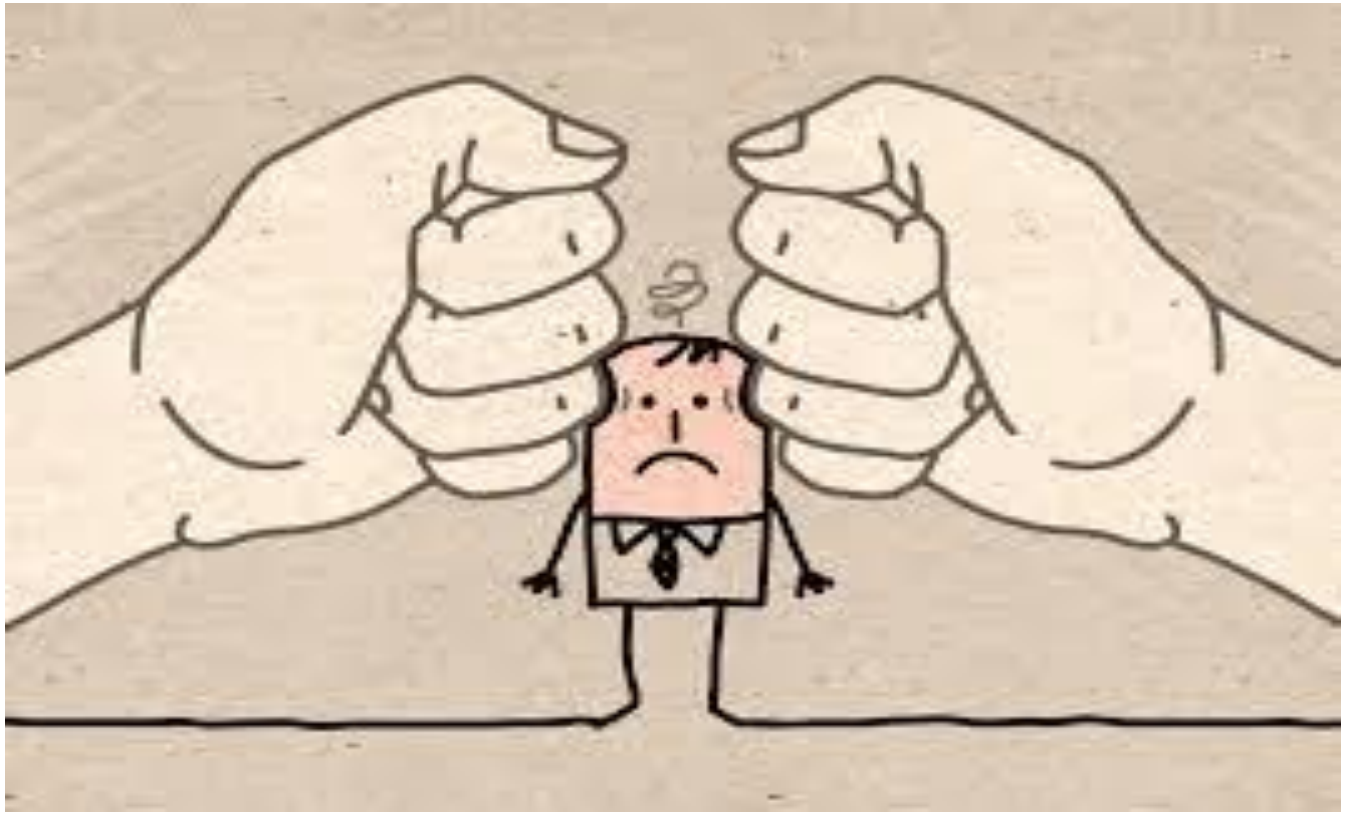

Wat kan de collega doen?

4. Grijp in zonder de pester aan te pakken

Wat kan de collega doen?

5. Benoem pestgedrag en vraag een fijne werksfeer

Wat kan de collega doen?

6. Vermijd geheimen, dat is voedsel voor pesters

De move tegen pesten